

"Nonfiction" ჟანრის ერთი გამორჩეული ნიმუში
(ნიაზ ზოსიძის „ახლა სიკვდილი არ შეიძლება“)

შორენა მახაჩაძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

e-mail: shorena.makhachadze.bsu.edu.ge

<https://doi.org/10.52340/lac.2022.799>

*„ქართულად არ ილაპარაკებ, რაის გურჯი ხარ?“
ჩვენებური ნენე*

„ახლა სიკვდილი არ შეიძლება“ - ასე ჰქვია ნიაზ ზოსიძის 2020 წელს დაბეჭდილ წიგნს, რომელმაც ჩვენი ყურადღება, უპირველეს ყოვლისა, თავისი ჟანრობრივი თავისებურებით მიიპყრო. საქმე ისაა, რომ ეს არის საკმაოდ ეკლექტიკური კრებული ჩანახატებისა, ნოველებისა, მინიატურებისა და, წარმოიდგინეთ, მცირე სამეცნიერო კვლევებისა. ამასთან, ის იტევს აჭარის ლამის ოთხსაუკუნოვან ისტორიას, მაგრამ მასში ვერ ნახავთ ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით გადმოცემულ ფაქტებს ან ისტორიულ პირობებს. ამას ემატება ისიც, რომ ავტორი მოთხრობილი ამბების უცვლელი მონაწილეა, ერთ-ერთი მთავარი პერსონაჟია, ფაქტობრივად, ყველა ამბავი მწერლის სუბიექტური აღქმის პრიზმაშია გადატეხილი, ყველა მოვლენა და მოქმედი პირი მისი ემოციური შეფასებისა და განსჯის ობიექტია. თუმცა, იმავდროულად, შემოქმედი მკითხველს არ აძლევს საშუალებას, რომ დაივიწყოს: ეს ყველაფერი რეალურად მომხდარი ამბავია, არ აქვს მნიშვნელობა, გუშინ, გუშინწინ, ერთი წლისა თუ ერთი საუკუნის წინ, მაგრამ ნამდვილად მომხდარი ამბავია.

რა შეიძლება ეწოდოს ამგვარ ტექსტს? რა თქმა უნდა, მხატვრულ-დოკუმენტური პროზის ნიმუში, რომელსაც დღეს სხვაგვარად „Nonfiction“-ის ჟანრსაც მიაკუთვნებენ. მასში რეალურად მომხდარი ამბები, როგორც თავად ავტორი აღნიშნავს, „ლირიზმ-პათეტიკა-სენტიმენტალიზმის“ (ზოსიძე ნიაზ, „ახლა სიკვდილი არ შეიძლება“, გამ. „მერიდიანი“, თბ, 2020:4) ნაზავითაა გადმოცემულ-შეფერილი *[შემდგომში ციტატებს მოვიყვანთ ამ გამოცემიდან, მივუთითებთ მხოლოდ გვერდებს].*

ამერიკელი მალკოლმ გლადველი სვამს კითხვას: რა არის „Nonfiction“ და თავადვე პასუხობს: ეს არის მწერლობის ფართო ჟანრი, რომელიც მოიცავს ყველა წიგნს, რომელიც არ არის დაფუძნებული გამოგონილ თხრობაზე და ის, მართლაც, ყველა არამხატვრულ წიგნს: ისტორიულს, ბიოგრაფიულს (ავტობიოგრაფიებსა და მემუარებს, რომლებიც

ფოკუსირებულია კონკრეტული პირის ცხოვრების ისტორიაზე), მოგზაურობის ამსახველ წიგნებს, აკადემიურ ტექსტებს (სახელმძღვანელოებს), ფილოსოფიას, ჟურნალისტიკას (რომელსაც შეუძლია მიიღოს წიგნების ფორმა და მოიცავს ნარატიულ - არამხატვრულ და ნამდვილ კრიმინალურ ტექსტებს), თვითგანვითარებისა და სხვადასხვა ინსტრუქციის შემცველ წიგნებს (ბევრი მათგანი ეხება ბიზნესის წარმატებას, თავდაჯერებულობის გაზრდას, ორგანიზებულობას, ურთიერთობის კულტურას, დიეტასა და ფინანსურ მენეჯ-მენტს), იუმორს - „Nonfiction“-ის ქვეჟანრებად ანუ შემოქმედებითი არამხატვრული ლიტერატურის ფორმებად თვლის, რომლებშიც რეალურ ადამიანებზე, საგნებზე, მოვლენებზე რეფლექსიაა მოცემული. ყველაფერი ეს გაანალიზებულია და გადატყდება ავტორის თვალსაზრისის პრიზმაში. ზოგჯერ ეს თვალსაზრისი შეიძლება იყოს იუმორისტული, ზოგჯერ პოლიტიკური და ზოგჯერ წმინდა მედიტაციური (გლადველი, 2020:)

კომპოზიტიში „მხატვრულ-დოკუმენტური“ სიტყვა „დოკუმენტური“, საკმაოდ მკაცრად განსაზღვრავს ნაწარმოების ჟანრს, თუმცა ამ შემთხვევაში ერთმანეთში არ უნდა ავურიოთ „დოკუმენტი“, როგორც ტექსტის სტრუქტურის მაორგანიზებელი საშუალება და ფაქტი, რომლის ირგვლივაც იგება თხრობა. სწორედ ამ უკანასკნელს - რეალურ ფაქტებს ეყრდნობა ნიაზ ზოსიძე, გარდაქმნის მათ მხატვრულ-ესთეტიკურ მოვლენად.

ნიაზ ზოსიძის მხატვრულ-დოკუმენტური პროზა ძირითადად ეყრდნობა ე.წ. ზეპირ ისტორიებს, რომელთაც ავტორი საკუთარი ინტერპრეტაციით, მხატვრულად გადმოგვცემს ისე, რომ არ იზღუდება სუბიექტური პოზიციის გამოხატვისას. თუმცა არავითარ შემთხვევაში არ სცდება რეალურად მომხდარი ფაქტის საზღვრებს. ის ცდილობს რეალობის განსაკუთრებული სურათის შექმნას, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ამ სურათისთვის უფრო მკვეთრი კონტურების მოძებნას, ფერების დამატებას. მოკლედ ასე შეიძლება ჩამოვაყალიბოთ ნიაზ ზოსიძის ნარატივის თავისებურება: მწერალი გვიყვება ნამდვილი ამბების, რეალურად არსებული ადამიანებისა და მოვლენების შესახებ, ოღონდ მხატვრული შეფერილობით. რა თქმა უნდა, ის, თუ როგორ თანაფარდობაშია ერთმანეთთან ამ ჟანრის ორი კომპონენტი: დოკუმენტა-ლურობა და მხატვრულობა, დამოკიდებულია კონკრეტული ავტორის (ნიაზ ზოსიძის) გემოვნებაზე, სტილსა და წერის მანერაზე. მწერალს არცერთი კომპონენტი არ ღალატობს: მის თხრობაში თანაბრად, ზომიერად და ჰარმონიულადაა შერწყმული შემოქმედის ფანტაზია და ფაქტის ნამდვილობა ისე, რომ მკითხველს არასოდეს ეპარება ეჭვი გადმოცემული ამბის სიმართლეში, რადგან დამაჯერებელი და გულწრფელია წერის მანერა, სადა, ნათელი და დახვეწილია სტილი.

სოფლის მცხოვრებთა მიერ ზეპირად მოთხრობილი რეალური ისტორიები ნ. ზოსიძეს უბიძგებს, შექმნას ნოველა, ჩანახატი. თავად ფაქტი ხდება წინაპირობა იმისა, რომ შეიქმნას ნაწარმოები, ის მთლიანად იფანტება ტექსტის მხატვრულ ქსოვილში, მაგრამ ერთ უმთავრეს თვისებას კი ასრულებს: მკითხველამდე მიაქვს ისტორიის სურნელი, მისი განუმეორებელი სული, განწყობა, ეპოქის სუნთქვა.

მაგალითად, საერთო-სახალხო ტრაგედიის მომსწრე პირების ზეპირი მონათხრობი ამბებით ნიაზ ზოსიძე მკითხველს აძლევს საშუალებას ახლებურად გაიაზროს ისტორიული

ფაქტები, მოვლენები, ვთქვით, მიჰყვება იმ გზას, რომელიც აჭარიდან წასულმა მუჰაჯირებმა გაიარეს: „ცრემლადქცეულ გზას ოსმალეთის მიუვალ, ტყე-ბამგნარებისკენ“ (81), დაინახოს ორ მტერსა და ორ რელიგიას შორის მოქცეული წინაპრების გამოუვალი მდგომარეობა, შეიგრძნოს სამშობლოს იძულებით მოწყვეტილი ჩვენებურების ნოსტალგია. შემთხვევით არ აქვთ მათ ქვეყნად ყველაზე ნაღვლიანი, სევდაჩამდგარი თვალები, გაიცნოს „მზემოკიდებული, დამჭკნარ-გარუჯული... თვალში ნაღველჩამდგარი ლილე“ (139), „თვალებში სამყაროსტოლა სევდაჩამდგარი ამინა (141), ერთდროულად მკაცრი და ტკბილი ლაზურა ნენე, გაუტეხელი სერმიგული, თავთან რომ თეთრი პეპელა დაფარფატებს (113), შავი აინური და მისი მათრობელა თვალებიანი, ბრდღვიალა ფატიმა (157).

სამწუხაროდ, ამ ნათელ მოგონებებში აქა-იქ შავ ლაქად გაიელვებენ „უნამუსო, ენამყრალი, სულით გლახაკი“ - სოფლის „მაოხარი“ თავმჯდომარე რაფიელის მსგავსი (88), ან ეშმაკისათვის სულმიყიდული „კიბილთეთრი და გულშავი“ (101) ტიმოთეს მსგავსი „ფულსულოვანი“ (152), სულგამოცლილი, „ღმერთისგან დაცლილი“ (211) არაკაცები, თუმცა, საბედნიეროდ, ასეთები უმცირესობაში არიან, სოფელი კი მშრო-მელ, პატიოსან, ამტან-გამტან ადამიანებზე დგას, მწერლის დედისნაირ ქალებზე დგას, მშობლიური რაიონის გამგებლად დანიშნულ შვილს, სხვა სოფლის მცხოვრებთ რომ არ გაეკილათ, თავის სოფელშიც რომ გამოართვევინა შუქი (223).

როგორც ვხედავთ, ნიაზ ზოსიძე ძალდაუტანებლად, რამდენიმე შტრიხით ოსტატურად ხატავს სოფლის მცხოვრებთა კოლორიტულ სახეებს, ესენი არიან: მწერლის „უტკბილესი, მომფერებელი, ჩამხუტებელი და გამზრდელი ასიე ნენეი“ (216), „ქვასთანაც რომ გამონახავდა საერთო ენას“ (222) „ფიქრიანი, განსწავლული, დინჯი, სათნო, კეთილშობილი, სტუმართმოყვარე, ამაყი“ ზერიფე (172) - ექიმბაში, ქვრივ-ობლის დამხმარე და მშველელი, „ყაჭო“ - შაქირ ზოსიძე, დიდებული მელექსე... ამ ფრაზებიდანაც კარგად ჩანს, რომ მწერალს განსაკუთრებით კარგად გამოსდის ზუსტი ეპითეტების შერჩევა: „მიდის ხელ-ფეხ-გულაკანკალებული, დაღლილ-დაქანცული, იმედგადაწურული, შეძრწუნებული, უმწეო, უსახლკარო, ქედმოხრილი, მოტყუებული, გულამომჯდარი, აქვითინებული, მისავათებული, კრიჭამეკრული, სულგამარცვული, სისხლში და ოფლში ამოთხვრილი...“ (81).

„Nonfiction“ ჟანრის ერთ-ერთი მკვლევარი წერს, რომ მხატვრულ-დოკუმენტური პროზა მიისწრაფვის ისეთი ცხოვრებისეული კავშირების ჩვენებისაკენ, რომლებიც არაა გაშუალებული მხატვრის ფაბულური გამონაგონით [გინზბურგი, 2020]. მწერალს ეძლევა მზა მოვლენები, ფაქტები, რომლებშიც „მან უნდა გამოავლინოს ისტორიულ, ფილოსოფიურ, ფსიქოლოგიურ განზოგადებათა ფარული ენერგია, რათა ისინი ამ განზოგადების ნიშნებად აქციოს. ეს არის გზა ფაქტიდან მის მნიშვნელობამდე. შემდეგ კი ფაქტში იღვიძებს ესთეტიკური ცხოვრება; ის ხდება იდეის წარმომადგენელი ფორმა, სახე [მესტერგაზი, 2007].

ნაწარმოების ცენტრალური პერსონაჟი თავად ავტორია, ვის შესახებაც ბევრ საინტერესო დეტალს ვეცნობით მისი ბავშვობისა თუ სიჭაბუკის ხანის, სოფელში, ბებოსთან გატარებული წლების შესახებ: „დაბადებიდან მოუსვენარი, ვერცხლის წყალი, ციბრუტი და

„ხელიდან წასული“ (95) ონავარი, „ჩინგანი“ ბიჭი ყოფილა, შემდგომში საქვეყნოდ ცნობილ, თანასოფლელთა საამაყო კალამდაუშრობელ მწერლად რომ იქცა.

ტექსტს ლირიკულ ფონად გასდევს მწერლის ყელყარყარა, ცისფერთვალა, უშურო და შუქულეველი დედის მშვენიერი სახე, ვისი ტკბილი სიმღერის გარემოც არ იძინებდა აკვანში ჩაკრული პატარა, ვისი სურნელიც შერჩენია რელიქვიადქცეულ დედისეულ ყელსაბამს...

ავტორი იხსენებს, როგორ ჩამოვიდნენ ციმბირიდან შიმშილსა და ყინვას გამორიდებული მისი ბებია და დედა ბათუმში, (ისინი იმ ექიმ ბოტკინის ნათესავები იყვნენ, რომელიც ბოლშევიკებმა რუსეთის მეფის, ნიკოლოზ მეორის ოჯახთან ერთად დახვრიტეს). ბათუმური თავსხმა წვიმით გალუმპულეობმა როგორ შეაფარეს თავი ე.წ. იტალიური ეზოს კიბის ქვეშ, როგორი სითბო და თანადგომა დაახვედრეს ინტერნაციონალური ეზოს მცხოვრებლებმა, როგორ გაარიდეს და დაუმალეს ბიბლია, ყურანი და თორა უღმერთო კომუნისტებს: გასანთლულ მუშამბაში გახვეული ერთად ჩაფლეს სარდაფში - ასე გადაარჩინეს და შეუნახეს შთამომავლობას სამი რელიგიის ღმერთი. სწორედ ეს წიგნები ნახეს ნასახლარზე მშენებლებმა: „ბათუმურმა სითბო-სიყვარულმა კვალის დატოვება იცის“ (28).

და არა მხოლოდ, ესენი: სტუმართმოყვარე ბათუმმა არაერთი უცხოელი შეიფარა, გაათბო და დააპურა. ერთი ასეთი საინტერესო ისტორიაა განელი „ოქროსფერი ებეიას“ ამბავი, აჭარელმა კაცმა - ალიმ რომ იშვილა, დაასახლა, ბუდე გაუჩინა (75).

საინტერესოა გერმანელი ტყვის, იოჰან გრილბორცერის მოგონება ბათუმზე: თავის ნაგრამს რომ დაუბარა: „მოინახულეთ ბათუმი, იშვიათი სითბოს ქალაქი, უბოროტო ქალაქი, სიკეთის ქალაქი, ასეთი ხალხი არსად სხვაგან არ ცხოვრობსო“ (210); უამრავია ასეთი - „ბათუმმა რომ გაუღიმა და ბათუმმა რომ გაათბო“ (85) და საერთოდ, „აჭარელზე გადამყოლი და ამტან-გამტანი სხვა არ დაიარება ღუნიაზე“ (188).

ერთი შეხედვით, შეიძლება მოგვეჩვენოს, რომ ამბების თხრობის ქრონოლოგია არანაირ ლოგიკას არ ექვემდებარება: მწერალი გვესაუბრება დედის, თავისი ბავშვობის შესახებ და მოულოდნელად იწყებს ლამის ოთხი საუკუნის წინანდელი ამბების თხრობას, იხსენებს მოხუცი ქედელის ნაამბობს იმის შესახებ, თუ როგორ აჭრეს რამდენჯერმე აჭარაში ოსმალო-დამპყრობლებმა ვაზი, როგორ დაბეგრეს ყურძნის წვენი და როგორ გახიზნა აჭარელმა გლეხმა ვენახი ტყეში - გააშენა მაღლარი ყურძენი და ამით გადაარჩინა, როგორ შეინახა და ეპატრონა დედაენას აჭარელი ნენე, როგორ უფრთხილდებოდა და ეფერებოდა „მაფზე ასხმულ ხისგან გამოთლილ ქართულ ასო-ბგერებს“ (12), მტრისთვის თვალის ასახვევად როგორ შექმნა „დედაბრული დამწერლობა“.

მაგრამ ამ, ერთი შეხედვით, ქაოსურ თხრობას მკაცრი შინაგანი ლოგიკა გასდევს: აჭარის ისტორია ერთ მთლიანობადაა წარმოდგენილი და ნაგრძნობი, ის არასოდეს ავიწყდება აქაურ მკვიდრს, მეტ-ნაკლებად ყველა თაობის აჭარელის სულს ატყვია ოთხსაუკუნოვანი ჭრილობები, თითოეულის ქვეცნობიერში მტკიცეა ჩაბეჭდილი თვალსევდიანი წინაპრის სახე. ამიტომაც, მწერალთან ერთად მკითხველსაც აოცებს: როგორ გაუძლო ამ „ხასიათრბილმა, ზრდილობიანმა და სუფთა აჭარელმა“ (13) ამდენ ტკივილებს.

ავტორი, სავსებით სამართლიანად, თანაბარი ძალის ბოროტებად თვლის აჭარაში ოსმალ-თურქებისა და ცარისტი თუ ბოლშევიკი რუსების ვანდალიზმს: „ჯერ ველურმა ოსმალმა მიმოაწარწარა ეზო-ყანა-ბაღა, მერმე არყით გაღეშილმა რუსმა გადაქელა“ (103); „საწყალ აჭარელს ორივე ჯლაგნიდა და მოღალატეს უმახდა... ორივემ გადაწვა და გადაბუგა“ (117).

აჭარის ისტორიის ერთ-ერთი ტრაგიკული ფურცელია მუჰაჯირობის პერიოდი. ამ ტრაგედიაშიც თანაბარი წილი მიუძღვით თურქ და რუს ოკუპანტებს. ტექსტში შეხვდებით არაერთ სევდიან ისტორიას ქართველ მუჰაჯირთა ცხოვრებიდან, რომელთაც სულ გურჯისტანი ესიზმრებათ, გურჯულ სიმღერებს უსმენენ, ხისგან ქართულ ასოებს თლიან, ნაეკლესიარებზე ლოცულობენ. ამ ყველაფერს გულვარდისა და მურთაზის (81), ელმას ჯანისა და მერიემ ხანუმის ისტორიები (107) თვალნათლივ გვიჩვენებენ.

მუჰაჯირობასთან დაკავშირებით დასკვნა ერთია: „რაც არ უნდა ულხინდეს, ქართველი სხვაგან უბედურია, გასაჭირმა არ უნდა წაგახდინოს და მამულზე აუგი არ უნდა გათქმევინოს“ (106). და კიდევ ერთი საგულისხმო ფრაზა ქართველ მუჰაჯირთა შთამომავლებისგან: „ქართულად არ ილაპარაკებ, რაის გურჯი ხარ?“ (108).

ტექსტში არაერთხელ გაიეღვებს ბრმა აჭარელი ნენეს სიმბოლური სახე, რომელსაც „ყელზე მძივად ხისგან გამოთლილი ქართული ასოების ასხმულა ეკიდა, ღაზლის წინდებზე ჩაგვირისტებული ჯვრები უელავდა, თავსაბურზე ჯვრებიანი ციცაქალები უბზინავდა...“ (73).

ერთმანეთს ცვლის არაერთი იღბლიანი თუ ტრაგიკულად დასრულებული სიყვარულის ისტორია: ტრაგიკული თალიას და ენვერის (44), ზაქროსა და ოლღას (169), ბედნიერი - ანე ბებოსა და ისიდორეს (68), ნანამზესა და უსეინის (202), ესმა ბებოსა და მევლუდ ბაბუს (218).

ერთი მშვენიერი კანონზომიერებაც შევნიშნეთ: ჩანახატებისა თუ ნოველების უმრავლესობა მთავრდება პეიზაჟის აღწერით: ამით მწერალი თითქოს ერთი ფრაზით ხაზს უსვამს ბუნებისა და სიცოცხლის მარადიულობას: ასე მთავრდება თალიასი და ენვერის შესახებ თხრობ: „ქარმა ბალახები წამოქოჩრა, ძალიან, ძალიან შორს მზე ზღვაში ჩაეკიდა და ზედაპირი ცეცხლივით აელვარდა“ (45);

მელისას მონათხრობი გულრიფშელი სამირასა და აჭარელი მევლუდის ისტორია: „დადამდა. ცაზე ლიმონისფერი მთვარე ამობურბურდა...“ (180);

დავითამეებისა და ჯაზნიძეების მეგობრობის ისტორიას კი ასეთი წინადადება ასრულებს: „მე კი, ახლა იმ კლდის ქვეშ ვტირი... დაბლიდან ჩითისკაბიანი ტყემლები შემომცინიან“ (206) - ასე ცვლის ერთმანეთს ამ მშვენიერი წიგნის ფურცლებზე ერთმანეთს ტირილი და სიცილი, სევდა და სიხარული, ერთგულება და ღალატი.. სოფლის ჩვეულებრივ მცხოვრებთა ყოველდღიურ თავგადასავალში, პატარ-პატარა ეპიზოდებით ერთიანობაში იხატება საქართველოს ერთ-ერთი ყველაზე კოლორიტული, მრავალჭირვარამგადახდილი კუთხის - აჭარის ისტორია.

აჭარელი კაციც ამ ბუნების ნაწილია, მას შესისხლხორცებია, ამიტომაც არ თმობს მშობლიურ დელე-ღურდანს: „ბექობზე მზემოკიდებული ბიჭი იდგა. ბიჭი კი არა, კლდის

ნატეხი... უფრო მაღლა, კლდის თავზე ტირიფი ცახცახებდა, სულ ზევით კი მოღლილი მთვარე ზოზინით მიცურავდა“... (191).

მწერალი თხრობაში შიგადაშიგ ნენიკობისგან გაგონილ-დამახსოვრებულ აჭარული თუ მუჰაჯირების ფოლკლორის ნატეხებსაც გვთავაზობს, ექსპრომტად ნათქვამ შაირებს ჩაურთავს ხოლმე და ამასაც აჭარის სურნელი მოაქვს, მისი კოლორიტული სურათის დასახატავად მშვენიერი საშუალებაა.

არც შუამთობა ავიწყდება მწერალს და ერთ აბზაცში ხატავს ამ უძველესი ხალხური ტრადიცია-დღესასწაულის სურათს: „მთას მონატრებული, ფერმკრთალი ბარელები... ყორნისფერი, მთასგამოკერებული მოხუცები... გადამახილ-გადმომახილი, ნიშნობა, ქორწილი, თეთრი დედოფალი, მზისგან დახრუკული მეფე, სიყვარული, ჭინკა გოგო-ბიჭები, სამოვარზე გადენილი ლაღი პირუტყვი, უგემრიელესი ლექსი, სიმღერა და განდაგანა...“ (113).

ზოგიერთ მონათხრობში იგრძნობა დიდი სევდა და მწუხარება მოხუცების ამარა დარჩენილი სოფლების გამო, „საკუთარი ჩრდილის ამარა დარჩენილი“ (176) „წიწილებით მოჩითულ ეზოში“ (175) მარტო რომ სხედან, მხოლოდ ხეებიღა ჰყავთ მოსაუბრეებად, ეზოს არ გვიან - „ბადიშების ნაკვალევი არ წაგვეშალოსო“ (177). არადა, ამ სამოთხისმსგავსი სოფლების დაცლა მართლა ტრაგედიის ტოლფასია, სოფლების, რომლებშიც „საითკენაც არ გაიხედავდი, ყველგან პეიზაჟი, აღმა თუ დაღმა მიმავალი - ყველა პორტრეტი, ნენეს სუფრა - ნამდვილი ნატურმოტია...“ (214).

ნიაზ ზოსიძის მაღლიანი კალამიც ხატავს ამ პეიზაჟებს, პორტრეტებს, ნატურმორტებს. ამასთან ერთად, მწერალი რეალურ ისტორიას, ამბავს, ფაქტს იყენებს მწვავე სოციალურ-პოლიტიკური, ეთიკური პრობლემების საჩვენებლად, გადასაწყვეტად, თუმცა ამას აკეთებს ძალდაუტანებლად, შეუმჩნევლად, ყოველგვარი დიდაქტიკისა და პათეტიკის გარეშე. მსგავსი ტექსტები მნიშვნელოვანია, რადგან ადამიანების (წინაპართა თუ თანამედროვეთა) ინდივიდუალური ბედის თავისებურებების ჩვენებით ისინი ააქტიურებენ საზოგადოების კოლექტიურ მახსოვრობას, ამრავალფეროვნებენ და ინტენსიურს ხდიან მის დამოკიდებულებას წარსულთან, ხელს უწყობენ თანამედროვეობის მწვავე ჰუმანიტარული პრობლემების სამზეოზე გამოტანა და მათი გადაჭრის გზების ძიებას.

ლიტერატურა:

1. გინზბურგი ლ.ა. (1970): დოკუმენტური ლიტერატურისა და ხასიათის აგების პრინციპების შესახებ, იხ. ჟ. „ვოპროსი ლიტერატური“, №7, გვ. 62- 65.

ob.<https://voplit.ru/article/o-dokumentalnoj-literature-i-printsipah-postroeniya-haraktera/>

Л.А. Гинзбург (1970): «О документальной литературе и принципах построения характера», ж. Вопросы литературы №7, с.62- 65.

<https://voplit.ru/article/o-dokumentalnoj-literature-i-printsipah-postroeniya-haraktera/>

2. გლადველი მალკოლმ (2021): შეიტყვეთ მეტი არამხატვრული ლიტერატურის შესახებ: იხ. <https://www.masterclass.com/articles/learn-about-nonfiction#what-is-nonfiction>, ბოლო განახლება: 29 სექტემბერი.

Malcolm Gladwell (2021): Learn About Nonfiction, <https://www.masterclass.com/articles/learn-about-nonfiction#what-is-nonfiction>, Last updated: Sep. 29.

3. ზოსიძე ნიაზ (2020): „ახლა სიკვდილი არ შეიძლება“, გამ. „მერიდიანი“, თბილისი.

4. მესტერგაზი ე.გ. (2007): მხატვრული სახეობრიობის სპეციფიკა „დოკუმენტურ ლიტერატურაში“, ჟ. ფილოლოგიური მეცნიერებები №1, გვ.3.

Е.Г. Местергази (2007): Специфика художественной образности в «документальной литературе», ж. Филологические науки №1, с. 3. <https://cyberleninka.ru/article/n/o-termine-dokumentalnaya-literatura/viewer>.

Shorena Makhachadze
BSU, Georgia

**"Nonfiction" One distinctive example of a genre
(Niaz Zosidze "Death is not possible now")**

Abstract

Niaz Zosidze "Death is not possible now" is distinguished his genre peculiarities: this is a rather eclectic collection of sketches, novels, miniatures and small scientific studies. At the same time, it can contain the four-century history of Ajara, but in it you will not find facts or historical figures presented in chronological order. To this is added the fact that the author is an integral part of the narrated stories, one of the main personage, in fact, every story is in the prism of the writer's subjective perception, every event and acting person is the object of his emotional evaluation and judgment. At the same time, the Creator does not allow the reader to forget: it's all story that actually happened, no matter the yesterday, the day before yesterday, the year or the century ago, but it is really story that happened.

What can be called such the text? Of course, the sample of artistic-documentary prose, in which the actual events, as the author himself notes, they are conveyed masterfully the mixture of "lyricism-pathos-sentimentalism". It is depicted the colorful face of Ajarian man, who could not break the three-century yoke of the Turkish-Ottomans, nor the two-century domination of the enemy Russia, who came as the relative. One of the main personage of the collection is Batumi - warm, sweet, hospitable, innocent, sunny-smiling, city of kindness.

The real stories told orally by the villagers give the writer a kind of impetus to create the novella, the sketch. The fact itself is completely dissolved in the artistic text, transformed into an aesthetic event. His purpose is to convey to the reader the scent of history, its unique spirit, mood, breath of the epoch.

Thus, Niaz Zosidze's book once again shows that the "Nonfiction" remains one of the main genres in 21st century of Georgian literature. The existence of such texts is important because by showing the peculiarities of the individual destiny of people (ancestors or contemporaries) they activate the collective memory of society, diversify and intensify its attitude towards the past, help to open the essence of the acute humanitarian problems and activate the discussion of ways to solve theirs.